

Verkkotunnusmääräys

Annettu Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 2016.

Viestintävirasto on määrännyt 7 päivänä marraskuuta 2014 annetun tietoyhteiskunta-kaaren (917/2014) 165-168 §:ien ja 170 §:n nojalla:

Luku 1 Yleiset säännökset

1 § Määräyksen tarkoitus

Tämän määräyksen tarkoituksena on:

- 1) turvata verkkotunnusrekisterin ja fi- sekä ax-juuren ajantasainen ja tietoturvallinen ylläpito
- 2) turvata verkkotunnusten käyttäjien tiedonsaanti verkkotunnuksen muotoon ja sisältöön liittyvistä vaatimuksista
- 3) edistää verkkotunnuksen siirron tai välittäjän vaihdon sujuvuutta
- 4) edistää verkkotunnuksen toimivuutta
- 5) turvata verkkotunnusten välitystoiminnan tietoturvaluus
- 6) turvata verkkotunnusrekisteriä hallinnoivan viranomaisen tiedonsaanti välitystoiminnan tietoturvan häiriötilanteista.

2 § Soveltamisala

Tätä määräystä sovelletaan fi- ja ax-päätteisiin verkkotunnuksiin sekä niiden välittämiseen ja hallintaan.

3 § Määritelmät

Tässä määräyksessä tarkoitetaan:

- 1) *verkkotunnuksen siirtoavaimella* verkkotunnusrekisteriä hallinnoivan viranomaisen määrittelemää koodia, jonka avulla verkkotunnus voidaan siirtää käyttäjältä toiselle
- 2) *välittäjän vaihtoavaimella* koodia, jonka avulla verkkotunnuksen hallinta voidaan siirtää verkkotunnusvälittäjältä toiselle
- 3) *vanhalla verkkotunnusvälittäjällä* verkkotunnuksen välittäjän vaihdossa verkkotunnuksen hallinnoinnista luopuvaa välittäjää
- 4) *uudella verkkotunnusvälittäjällä* verkkotunnuksen välittäjän vaihdossa verkkotunnuksen hallinnoinnin vastaanottavaa välittäjää.

Luku 2 Verkkotunnusvälittäjää koskevat vaatimukset

4 § Verkkotunnusvälitystoiminnan harjoittamista koskevassa ilmoituksessa annettavat tiedot

Verkkotunnusvälittäjän toiminnan harjoittamista koskevassa ilmoituksessa verkkotunnusrekisteriä hallinnoivalle viranomaiselle on annettava tietoyhteiskuntakaaren 165 §:n mukaisen sähköpostiosoitteen lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) verkkotunnusvälittäjän nimi
- 2) verkkotunnusvälittäjän y-tunnus, henkilötunnus tai sellaisen puuttuessa muu yksilöivä tieto
- 3) verkkotunnusvälittäjän postiosoite
- 4) verkkotunnusvälittäjän puhelinnumero
- 5) verkkotunnusvälittäjän yhteyshenkilön nimi
- 6) verkkotunnusvälittäjän yhteyshenkilön puhelinnumero
- 7) verkkotunnusvälittäjän yhteyshenkilön sähköpostiosoite.

5 § Ilmoituksen muoto ja toimittaminen verkkotunnusrekisteriä hallinnoivalle viranomaiselle

Verkkotunnusvälittäjän on tehtävä tämän määräyksen 4 §:ssä tarkoitettu ilmoitus ja sitä koskeva muutosilmoitus sähköisessä verkkopalvelussa fi-tunnuksia koskien verkko-osoitteessa www.viestintavirasto.fi ja ax-tunnuksia koskien verkko-osoitteessa www.whois.ax.

6 § Ilmoitukset asiakkaille verkkotunnusvälittäjän toiminnan muutoksista

Verkkotunnusvälittäjän ilmoitukset toimintansa lopettamisesta on tehtävä asiakaskohtaisesti.

Jos verkkotunnusrekisteriä hallinnoiva viranomainen kieltää verkkotunnusvälittäjän toiminnan, verkkotunnusvälittäjän on heti päätöksestä tiedon saatuaan ilmoitettava siitä asiakaskohtaisesti.

7 § Verkkotunnusvälittäjän neuvontavelvollisuus käyttäjille

Verkkotunnusvälittäjän on ennen verkkotunnuksen merkitsemistä tarjottava käyttäjille verkkotunnuksen sisältöön ja muotoon liittyvistä edellytyksistä tietoyhteiskuntakaaren 3 §:n 21 kohdassa ja 166 §:ssä säädetyn lisäksi seuraavat tarkemmat tiedot:

- 1) määräyksen 12 §:n mukaiset verkkotunnuksen muotoa koskevat vaatimukset
- 2) tiedot Suomen kauppa-, yhdistys-, säätiö- tai puolurekisteriin merkityistä nimistä
- 3) tiedot Suomen tai Euroopan unionin tavaramerkkirekisteriin merkityistä tavaramerkeistä.

8 § Verkkotunnusrekisteriin merkittävät käyttäjän tiedot

Verkkotunnusvälittäjän on merkittävä verkkotunnusrekisteriin luonnollisista henkilöistä tietoyhteiskuntakaaren 167 §:n mukaisen sähköpostiosoitteen lisäksi

- 1) käyttäjän etu- ja sukunimi

- 2) henkilötunnus tai sen puuttuessa muu yksilöivä tieto
- 3) postiosoite
- 4) puhelinnumero.

Verkkotunnusvälittäjän on merkittävä verkkotunnusrekisteriin oikeushenkilöistä tai muista yhteisöistä tietoyhteiskuntakaaren 167 §:n mukaisen sähköpostiosoitteen lisäksi

- 1) käyttäjän toiminimi
- 2) y-tunnus tai sen puuttuessa muu yksilöivä tieto
- 3) postiosoite
- 4) puhelinnumero
- 5) käyttäjän yhteyshenkilön nimi
- 6) käyttäjän yhteyshenkilön puhelinnumero
- 7) käyttäjän yhteyshenkilön sähköpostiosoite.

9 § Verkkotunnusvälittäjän rajapinta verkkotunnusrekisteriä hallinnoivan viranomaisen verkkotunnusrekisteriin

Verkkotunnusvälittäjän on käytettävä teknisenä rajapintana Viestintäviraston verkkotunnusrekisteriin joko Viestintäviraston verkkosivuille osoitteessa www.viestintavirasto.fi toteutettua selainkäyttöliittymää tai Viestintäviraston määrittelemää ja ylläpitämää EPP-rajapintaa (Extensible Provisioning Protocol).

Jos verkkotunnusvälittäjä käyttää Viestintäviraston EPP-rajapintaa, on verkkotunnusvälittäjän asiakasohjelmiston oltava yhteensopiva tämän määräyksen liitteenä olevan rajapintakuvauksen kanssa. Vaatimuksenmukaisuus on varmistettava Viestintäviraston EPP-testijärjestelmän avulla.

Verkkotunnusvälittäjän on käytettävä teknisenä rajapintana ax-päätteisten verkkotunnusten rekisteriin verkko-osoitteessa www.whois.ax toteutettua selainkäyttöliittymää.

10 § Verkkotunnuksen siirtäminen toiselle käyttäjälle

Halutessaan siirtää verkkotunnuksensa toiselle käyttäjälle, verkkotunnuksen käyttäjän on pyydettävä siirtoa verkkotunnusvälittäjältä. Siirtopyynnön saatuaan verkkotunnusvälittäjän on varmistettava, että käyttäjällä on oikeus siirtää verkkotunnus ja pyydettävä verkkotunnusrekisteriä hallinnoivaa viranomaista toimittamaan käyttäjälle verkkotunnuksen siirtoavain.

Verkkotunnusvälittäjän on siirrettävä verkkotunnus uudelle käyttäjälle viiden arkipäivän kuluessa siitä, kun verkkotunnuksen käyttäjä on toimitannut verkkotunnusvälittäjälle verkkotunnuksen siirtoavaimen ja uuden käyttäjän tiedot.

11 § Verkkotunnusvälittäjän vaihtaminen

Halutessaan vaihtaa verkkotunnusvälittäjää verkkotunnuksen käyttäjän on vaihtoehtoisesti joko

- 1) pyydettävä uutta välittäjää hankkimaan välittäjän vaihtoavain vanhalta välittäjältä tai
- 2) pyydettävä itse välittäjän vaihtoavain vanhalta välittäjältä ja toimitettava se uudelle välittäjälle.

Verkkotunnusvälittäjän vaihtamista koskeva pyyntö on tehtävä kirjallisesti.

Vanhan verkkotunnusvälittäjän on varmistettava, että käyttäjällä tai uudella verkkotunnusvälittäjällä on oikeus pyytää välittäjän vaihtoavain ja toimittettava se pyytäjälle viiden arkipäivän kuluessa oikeutetusta pyynnöstä.

Jos vanha verkkotunnusvälittäjä ei ole toimittanut välittäjän vaihtoavainta uudelle välittäjälle tai käyttäjälle määräajassa, uusi verkkotunnusvälittäjä voi pyytää verkkotunnusrekisteriä hallinnoivaa viranomaista toimittamaan välittäjän vaihtoavain käyttäjälle.

Luku 3 Verkkotunnusta koskevat vaatimukset

12 § Verkkotunnuksen muoto

Verkkotunnuksessa sallittuja merkkejä ovat kirjaimet a–z ja numerot 0–9.

Lisäksi sallittuja merkkejä ovat seuraavat merkit:

Merkki	Unicode koodi	Nimi
-	002D	Tavuviiva-miinusmerkki
á	00E1	Latinalainen pienaakkonen a ja akuutti
â	00E2	Latinalainen pienaakkonen a ja sirkumfleksi
ä	00E4	Latinalainen pienaakkonen a ja treema (yleiskielessä pieni ä)
å	00E5	Latinalainen pienaakkonen a ja yläpuolinen ympyrä (yleiskielessä pieni ruotsalainen o)
č	010D	Latinalainen pienaakkonen c ja hattu (yleiskielessä pieni hattu- c)
ď	0111	Latinalainen pienaakkonen d ja poikkiviiva
g	01E5	Latinalainen pienaakkonen g ja poikkiviiva
ĝ	01E7	Latinalainen pienaakkonen g ja hattu
k	01E9	Latinalainen pienaakkonen k ja hattu
ŋ	014B	Latinalainen pienaakkonen äng
õ	00F5	Latinalainen pienaakkonen o ja tilde
ö	00F6	Latinalainen pienaakkonen o ja treema (yleiskielessä pieni ö)
š	0161	Latinalainen pienaakkonen s ja hattu (yleiskielessä pieni hattu-s)
ť	0167	Latinalainen pienaakkonen t ja poikkiviiva
ž	017E	Latinalainen pienaakkonen z ja hattu (yleiskielessä pieni hattu- z)
Ʒ	0292	Latinalainen pienaakkonen ezh
Ž	01EF	Latinalainen pienaakkonen ezh ja hattu

Verkkotunnus ei saa alkaa tavuviiva-miinusmerkillä eikä päättyä tavuviiva-miinusmerkkiin. Verkkotunnus ei saa alkaa merkeillä xn--. Kansallisia merkkejä sisältävän verkkotunnuksen ACE muoto (ASCII Compatible Encoding) alkaa aina merkeillä xn--.

13 § Nimipalvelimet

Jos verkkotunnusvälittäjä ilmoittaa verkkotunnukselle nimipalvelimet, ne on määriteltävä tämän määräyksen mukaisesti. Verkkotunnus on määriteltävä vähintään kahteen ja enintään kymmeneen toisistaan riippumattomaan nimipalvelimeen. Verkkotunnus on määriteltävä kaikkiin nimipalvelimiin tämän määräyksen mukaisesti ja niihin on saatava yhteys internetistä. Määrittelyt on voitava tarkastaa Viestintäviraston tekemillä automaattisilla nimipalvelukyselyillä.

Nimipalvelimissa on oltava NS-tietueet (Name Server), joissa on määritelty kaikki verkkotunnuksen nimipalvelimet. NS-tietueiden on osoitettava palvelimiin, joille on määritelty A-tietueella tai AAAA-tietueella IP-osoite nimipalvelussa tai molemmat.

Verkkotunnuksen nimipalvelimen asetukset määrittelevän SOA-tietueen (Start of Authority) on oltava seuraavien vaatimusten mukainen:

- 1) MNAME (Master Name)-kentässä on oltava verkkotunnuksen ensisijaisen nimipalvelimen nimi;
- 2) RNAME (Responsible Name)-kentässä on oltava toimiva sähköpostiosoite nimipalvelimien ylläpidosta vastaavalle taholle.

Luku 4 Verkkotunnusvälittäjän tietoturvallisuuden hallinta

14 § Tietoturvallisuuden huomioiminen

Verkkotunnusvälittäjän on otettava verkkotunnusten välitystoiminnan elinkaaren eri vaiheissa huomioon:

1. hallinnollinen tietoturvallisuus;
2. henkilöstöturvallisuus;
3. laitteisto-, ohjelmisto- ja tietoliikenneturvallisuus;
4. tietoaineisto- ja käyttöturvallisuus;
5. fyysinen turvallisuus.

Verkkotunnusvälittäjän on dokumentoitava ja ylläpidettävä ajantasainen kuvaus siitä, miten se huomioi toiminnassaan momentin 1 mukaiset tekijät.

15 § Riskien hallinta

Verkkotunnusvälittäjän on tunnistettava verkkotunnusvälitystoimintansa jatkuvuuden kannalta tärkeät toiminnot, tiedot ja järjestelmät sekä arvioitava ja käsiteltävä säännöllisesti niihin kohdistuvat tietoturvariskit ja niiden hallinta.

Riskien hallinnan prosessit ja tulokset on dokumentoitava.

16 § Tietoaineistot

Verkkotunnusvälittäjällä on oltava käytössä välitystoiminnan kannalta tärkeiden tietoaineistojen luokitusjärjestelmä ja luokitteluun liittyvä tietoi-
neistojen käsittelymenettely. Luokituskriteereistä ja käsittelymenettelyistä on laadittava ja ylläpidettävä ajantasainen dokumentaatio.

17 § Tietoturvan valvonta

Verkkotunnusvälittäjän on valvottava jatkuvasti välitystoimintaansa sen tietoturvaa häiritsevien tai uhkaavien tilanteiden havaitsemiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi.

Välitystoiminnan valvontamekanismeista on laadittava ja ylläpidettävä ajantasaista dokumentaatiota.

18 § Tietoturvaa häiritsevien tai uhkaavien tilanteiden hallinta

Verkkotunnusvälittäjän on laadittava ja ylläpidettävä dokumentoidut menettelyohjeet välitystoiminnan tietoturvaa häiritsevien tai uhkaavien tilanteiden selvittämiseksi sekä niiden vaikutusten minimoimiseksi ja poistamiseksi ilman aiheutonta viivästystä.

Menettelyohjeiden on sisällettävä tietoturvan hallinnan organisointi ja eri toimijoiden vastuumäärittelyt, jotka sisältävät vähintään tietoturvasta huolehtivien henkilöiden tavoittamiseen tarvittavat tiedot.

19 § Muutostenhallinta

Verkkotunnusvälittäjän on toteutettava verkko-, ohjelmisto-, laitteisto-, konfiguraatio-, rajapinta- ja laitetilamuutokset hallitusti ja suunnitelmallisesti siten, että muutoksista aiheutuu mahdollisimman vähän häiriötä verkkotunnusten välitystoiminnalle.

Muutos-, huolto- ja päivitystoimenpiteiden toteuttamista varten on varattava riittävästi aikaa, jotta suunniteltu toimenpide voidaan tehdä hallitusti.

Verkkotunnusvälittäjän on määriteltävä ja dokumentoitava muutoksia ohjaavat prosessit ja käytännöt.

20 § Katakri-vaatimukset käytettäessä Viestintäviraston EPP-rajapintaa

Jos fi-päätteisten verkkotunnusten välittäjä käyttää teknisenä rajapintana Viestintäviraston EPP-rajapintaa, verkkotunnusvälittäjän on täytettävä kulloinkin voimassaolevan Katakriin (Tietoturvallisuuden auditointityökalu) teknisen tietoturvallisuuden I-osa-alueen mukaiset suojaustason (IV) vaatimuksista johdetut arvioitavat kohdat seuraavilta osin:

- 1)Tietoliikenneturvallisuus
- 2)Tietojärjestelmäturvallisuus.

Luku 5 Häiriötä koskeva ilmoitusvelvollisuus

21 § Verkkotunnusvälittäjän häiriöilmoitus verkkotunnusrekisteriä hallinnoivalle viranomaiselle

Tietoyhteiskuntakaaren 170 §:n 1 momentin 7-kohdan mukaisessa merkittävää tietoturvahäiriötä koskevassa ilmoituksessa verkkotunnusvälittäjän tulee laissa edellytettyjen tietojen lisäksi mahdollisuuksien mukaan selvittää häiriön tai uhan syy ja se, miten häiriö on aiheutunut.

Häiriöilmoitus on tehtävä 24 tunnin kuluessa siitä, kun häiriötilanne on tullut verkkotunnusvälittäjän tietoon. Ilmoitusta on täydennettävä myöhemmin, siltä osin kuin ilmoitettavia tietoja ei ole saatavilla ilmoitusta tehtäessä.

Luku 6 Voimaantulosäännökset

22 § Voimaantulo

Tämä määräys tulee voimaan 5. syyskuuta 2016 ja on voimassa toistaiseksi.

23 § Tiedonsaanti ja julkaiseminen

Tämä määräys on julkaistu Viestintäviraston määräyskokoelmassa ja se on saatavissa Viestintäviraston asiakaspalvelusta:

Käyntiosoite	Itämerenkatu 3 A, Helsinki
Postiosoite	PL 313, 00181 Helsinki
Puhelin	0295 390 100
Faksi	0295 390 270
Verkkosivusto	http://www.viestintävirasto.fi/
Y-tunnus	0709019-2

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 2016

Kirsi Karlamaa
Pääjohtaja

Jarkko Saarimäki
Johtaja